

8. SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN **NUTUK**

Büyük Nutuk'un Okunuşunun 100. Yılında, Tarihe Ses Veren Mirasın İzinde

**NUTUK'TAKİ 8. SINIF
T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ
MÜFREDATIYLA İLİŞKİLİ
KONULARA GÖRE
DÜZENLENMİŞTİR.**

- ✓ GÖRSEL
- ✓ HARİTA
- ✓ KRONOLOJİ
- ✓ TABLO ve
- ✓ GRAFİKLERLE

DESTEKLENMİŞTİR

**2026 TEMMUZ
GÜNCEL BASKISI**

**BU KİTAP, T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TARAFINDAN TESCİLLENMİŞTİR**

8. SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN
NUTUK

HAZIRLAYAN
YUSUF DEMİR

ÖNSÖZ

*“Cumhuriyetin Kuruluşunun 100. Yılında,
Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah
arkadaşlarıyla, şehitlerimizin
aziz hatıralarına ithaf ederim.”*

Nutuk (Söylev), dinleyenlere, bir düşünceyi anlatmak ya da bir duyguyu aşlamak için, coşkulu ve hitabet yüklü konuşmalara denir. **Gazi Mustafa Kemal Atatürk**, tarihi büyük acılarla dolu olan milletine, bu acıları tekrar yaşamaması için, Nutuk adlı eseriyle, bir yerde **uyanda bulunmuştur**.

Zaman zaman, Nutuk’un okullarda ders kitabı olarak okutulması gündeme gelmektedir ancak bu büyük eserin, 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük **müfredatına göre temellendirilip, bu sınıfın seviyesine indirgenmesinin** daha yararlı olacağını düşündük. Nutuk’un, orijinal ya da orijinaline benzer basımları, akademik araştırmacılar ya da genel okuyucu kitlesine daha çok hitap edebilir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Nutuk adlı eseriyle ilgili, yukarıdaki özellikleri taşıyan bir çalışma yapmayı, yıllar önce, şu an müze olan **I. TBMM Binası**’nı ziyaretim sırasında tasarlamıştım. Meclis toplantı salonundayken, milletvekillerinin aydınlandığı petrol lambası, üşüyen ellerini ısıtmak için kullandıkları sac soba, Mustafa Kemal Paşa’nın konuşma yaptığı anılarla dolu kürsü, o anda gözlerimin önüne gelmişti. **Bu kutlu tasarımı, büyük zorluklarına rağmen, Cumhuriyetin Kuruluşunun 100. Yılında bitirerek, evlatlarımızın kullanımına hazır hâle getirmekten ayrıca mutluluk duymaktayım.**

“8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğrencileri İçin Nutuk” adlı eserimizi nasıl hazırladık?

1. Nutuk’un, **başlık, bölüm, içerik** ve **belgelerinin** tamamını okuyarak, ayrıntılarını inceden inceye, özenli bir biçimde araştırdık.
2. Bu araştırmamızın sonucunda, **Nutuk’ta 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi müfredatıyla ilgili, “17 konu (kazanım)” olduğunu belirledik.**
3. Bir sonraki aşamada, Nutuk’taki ders müfredatının kapsamına giren **başlık, bölüm, içerik** ve **belgelerin** tamamını, **% 100 sadeleştirerek**, şu ana kadar yayımlanan en anlaşılır Nutuk’u yazmak gibi bir hedef ortaya koyduk.
4. Sonrasında, Nutuk’taki ders müfredatının kapsamına giren ilgili yerleri, **17 konuya ayrıştırarak yerleştirdik.** Ayrıca, Nutuk’ta Mondros, işgaller ve cemiyetler gibi az da olsa kronolojinin dışına çıkılan konuları da dersin ilgili kazanımlarına yerleştirdik. Böylece, bir **kazanım bütünlüğü sağlayarak**, öğrenci ve öğretmene büyük kolaylık sağlamayı da amaç edindik.
5. Etkiyi daha güçlü hâle getirmek için,
 - Eğitim bilimi açısından oldukça önemli olan, olaylar dizisini **Eş Zamanlı Kronoloji** cetvelleriyle verdik.
 - Metinde geçen ve öğrencinin mutlaka bilmesi gereken **kavram ve terimleri, Kavrayalım – Yorumlayalım** duraklarıyla açıkladık.
 - Metinde geçen ve LGS’de çıkan **köşe bilgileri, Uyaralım – Yorumlayalım** duraklarıyla öne çıkardık.
 - Metinde geçen **biyografik kişilikleri, Tanıyalım** duraklarıyla öz şekilde tanıttık.
 - Olaylar hakkında, döneme ait gerçek resimler kullanarak, okumadan üç kat daha etkili olan **görsel hafızayı** öne çıkardık. Resimlerin yanında ya da altındaki resim bilgilendirme yazılarında, **öğretici bilgiler** kullandık.
 - Eserimizi, eğitim bilimi açısından olmazsa olmaz **tablo, harita ve grafiklerle** destekledik.
 - Kişi, kanun, kurum ve yer adlarının yazılışlarına müdahale etmedik ancak Kuvayımillîye, Misakımillî ve benzeri terim ve kavramların yazılışlarında, **Türk Dil Kurumunun** yazım kılavuzunu esas aldık.

Nutuk, tarih yapanla, tarih yazanın aynı kişilikte birleştiği değerli bir kaynaktır. Bu değerli kaynağı, 8. sınıf öğrencilerine sevdirek okutmayı, aynı zamanda LGS öğrencilerinin sınav başarısına katkı sağlamayı, biricik amaç edindik.

Yusuf Demir
Tarih ve Sosyal Bilgiler
Öğretmeni & Yazar

• NUTUK HAKKINDA •

Tarih, insanlığın başından geçen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel olayları, yer ve zaman belirterek, neden ve sonuç ilişkisi içinde inceleyen bilimdir. Tarih bilimi, olayları aydınlatırken birçok kaynaktan yararlanır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, hatırat özelliğindeki Nutuk'u da bu kaynaklardan birisidir. Nutuk'u, diğer hatıratlardan ayıran çok önemli özellikleri vardır. Bir defa Atatürk, Nutuk'ta anlattığı olayları **resmî belgelere** dayandırmış, Nutuk'u tarih yöntemlerine uygun olarak yazmıştır. Atatürk, Nutuk'u yazarken, sadece tarihî olayları belgelerle inceleyerek tarafsız gerçeğe ulaşmak isteyen bir tarihçi rolünü üstlenmemiş, **doğrudan doğruya kaleme aldığı o tarihi yapanın kendisidir. Tarihi yapanla, tarihi yazanın aynı kişilikte** birleşmiş olması, Nutuk'a benzerleriyle karşılaştırılamayacak bir üstünlük kazandırmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk'u yazarken şu amaçları hedeflemiştir:

1. Geçmişteki olayların anlaşılmasına yardımcı olmak
2. Millî varlığımız için önemli gördüğü konularda milletin ve gelecek kuşakların dikkatli olmalarını sağlamak

Nutuk, ilk olarak 1927'de, Arap harfleriyle Osmanlıca olarak iki cilt hâlinde, Ankara Türk Ocakları Heyeti Merkeziye Matbaası'nda basılmıştır. Arka kapağında, bir cep içinde üç harita ve yedi kroki vardır. Nutuk'un bu ilk baskısı, 100 bin adet yapılmıştır. Bu baskıda, bölüm başlıkları yer almaz. Olaylar, 19 Mayıs 1919'dan başlayarak ve genellikle kronolojik sıra içinde anlatılmıştır. Bir olaydan diğerine geçerken, "Efendiler!" veya "Muhterem efendiler!" gibi hitaplarla başlanmıştır. İlk baskının 2.000 adetlik lüks basımında (Bakınız, en sondaki ekler bölümü), bir konudan diğerine geçişi daha iyi belli etmek için, bölümün ilk kelimesinin ilk harfi, büyük puntuyla basılarak süslü bir çerçeve içine alınmıştır.

Nutuk'un yeni harflerle ilk basımı, 1934'te İstanbul Devlet Matbaası'nda yapılmıştır. Nutuk'un 1934 baskısı, üç cilt hâlinde yapılmıştır. Birinci cilt BMM'nin açılacağını bildiren genelge ile bitiyor, ikinci cilt ise BMM'nin açılışıyla başlıyordu. Üçüncü cilt de belgelere ayrılmıştı. Bu baskıda, muhtemelen Atatürk'ün izniyle kenar başlıkları (Bölüm başlıkları) eklenmiştir. Bu başlıklar, sonraki baskılarda aynen sürdürülmüştür.

Nutuk, Atatürk tarafından, **Cumhuriyet Halk Partisinin** 15 - 20 Ekim 1927 tarihlerinde, Ankara'da toplanan **İkinci Kurultayı**'nda altı günde okunmuştur. 15 Ekim'de saat 10.00'da başlayan konuşma, Atatürk'ün 20 Ekim'de Gençliğe Hitabe'yi söyleyip kürsüden indiği 20.25'te bitmiştir. Konuşma, günde altışar saatten 36,5 saat sürmüştür.

Önemli bir bölümü **Çankaya Köşkü**'ndeki çalışma odasında, son bölümleri ise İstanbul'daki **Dolmabahçe Sarayı**'nda kaleme alınan Nutuk'ta, **820 kişinin** adı geçmektedir. Nutuk'ta geçen ilk isim **Vahdettin**, son isim ise **Nurettin Paşa**'dır. Üç tanesi hariç, adı geçenlerin hepsi erkektir. Adı geçen üç kadın, **Halide Edip (Adivar)**, Yahya Kaptan'ın eşi **Şevket Hanım** ve Vahdettin'in büyük kızı **Ulviye Sultan**'dır.

Nutuk'ta anlatılan olaylar üç aşamaya ayrılabilir:

1. Kuvayımilliye Dönemi (1918-1920)
2. Büyük Millet Meclisi Dönemi (1920-1923)
3. Cumhuriyet Dönemi (1923-1927)

© Bu kitabın tüm yayın hakları
"Yusuf Demir Yayınları"na aittir. Kitap,
Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun
(5846. Yasa'nın) hükümlerine göre kısmen
ya da tamamen basılamaz, dolaylı da olsa
kullanılamaz; fotokopi ya da başka bir
teknikle çoğaltılamaz. Kitap mizanpajı,
tasarımı kopyalanamaz. Eserin tüm hakları
noter huzurunda saklı tutulmuştur.

Yazar
Yusuf DEMİR

Grafik Tasarım
Şahin BİNGÖL

Basım Tarihi
2026

Yayınevi Sertifika No:
43977

ISBN:
978-605-69361-7-3

Baskı
Elma Matbaacılık Yay. Kır. San. Tic. Ltd. Şti.
Tel: 0212 544 34 34
Sertifika No: 47205

facebook.com/yusufdemiryayinlari

0 535 409 69 68

Soru ve görüşleriniz için, kitabın yazarı
ve aynı zamanda yayınevinin kurucusu olan
Yusuf Demir'e bu numaradan
ulaşabilirsiniz.

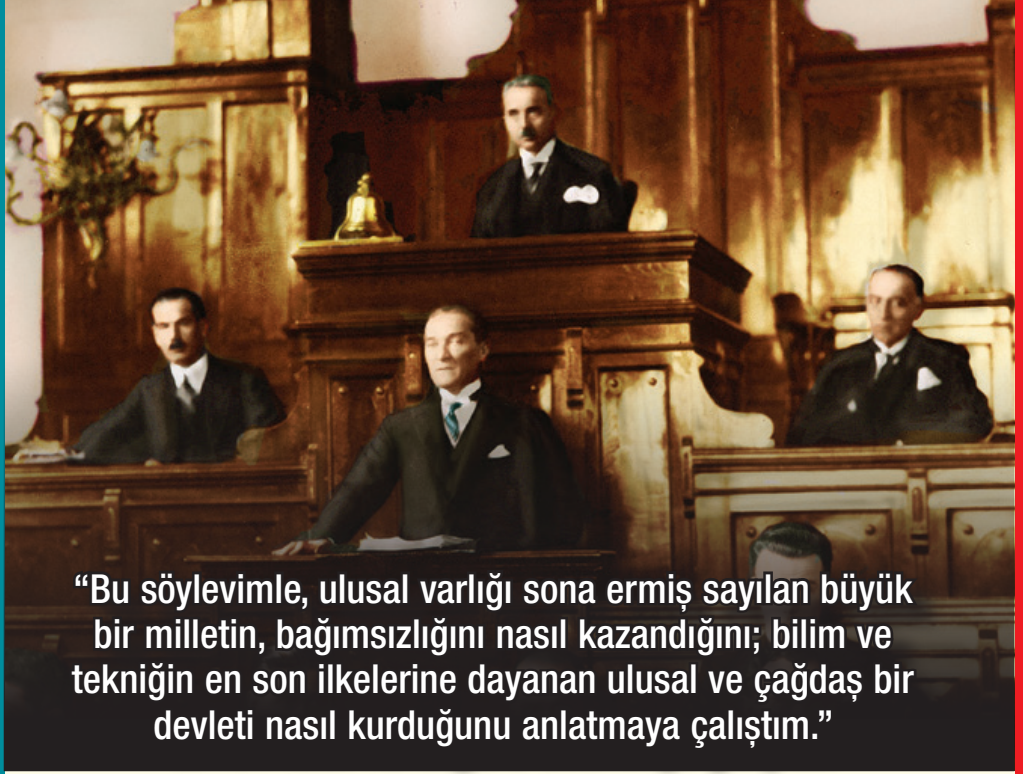
instagram.com/yusufdemiryayinlari

www.yusufdemiryayinlari.com

info@yusufdemiryayinlari.com

"Bu söylevimle, ulusal varlığı sona ermiş sayılan büyük
bir milletin, bağımsızlığını nasıl kazandığını; bilim ve
teknğin en son ilkelerine dayanan ulusal ve çağdaş bir
devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım."

T.C.
TÜRK PATENT ve MARKA KURUMU

MARKA TESCİL BELGESİ

Marka No : 2019 66600 - Ticaret

© "8.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN **NUTUK**" adlı kitabın "isim", "içerik",
"format" ve "tasarım" gibi tüm hakları, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı,
Telif Hakları Genel Müdürlüğü tarafından tescillenmiştir.

© "8.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN **NUTUK**" adlı kitabın isim hakkı, Kartal 33. Noteri
tarafından kitabın yazarı **Yusuf Demir**'e ve kurucusu olduğu
Yusuf Demir Yayınlarına ait olduğu tescillenmiştir.

"Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"nun 5846. maddesiyle, "Fikir ve Sanat
Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelik"in 7. maddesine aykırı
durumlarda cumhuriyet başsavcılığı yetkilidir.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim îman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir îmânı boğar,
«Medeniyyet! » dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri «toprak!» diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefansız yatani.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün vârimı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Rûhumun senden İlâhî şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli;
Bu ezanlar -ki şehâdetleri dînin temeli-
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.
O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'sım!
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

NUTUK'TA

8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ MÜFREDATIYLA İLİŞKİLİ KONULAR TARANARAK GÖSTERİLMİŞTİR

1.ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.1.1.	Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.	Uyanan Avrupa ve Sarsılan Osmanlı
İTA.8.1.2.	Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	Mavi Gözlü Çocuk: Mustafa
İTA.8.1.3.	Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.	Buhranlar Büyük Kahramanlar Doğurur
İTA.8.1.4.	Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.	Adım Adım Liderliğe

2. ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.2.1.	Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.	Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler
İTA.8.2.2.	Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	Osmanlı Devleti'nin Son Savaşı: I. Dünya Savaşı
İTA.8.2.3.	Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.	İşgal Yıllarında Anadolu
İTA.8.2.4.	Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Cemiyetler ve Kuvayımilliye
İTA.8.2.5.	Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.	İstiklal Yolculuğu
İTA.8.2.6.	Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.	Bir Milletın Yemini: Misakımillî
İTA.8.2.7.	Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.	Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar
İTA.8.2.8.	Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.	Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması

3. ÜNİTE: MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.3.1.	Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Doğu ve Güney Cephesi
İTA.8.3.2.	Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Batı Cephesi
İTA.8.3.3.	Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.	Maarif Kongresi
İTA.8.3.4.	Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.	Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-i Millîye
İTA.8.3.5.	Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.	Direnışten Dirilişe: Sakarya'dan Büyük Taarruz'a
İTA.8.3.6.	Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.	Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Antlaşması
İTA.8.3.7.	Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.	Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Millî Mücadele

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.4.1.	Çağdaşlaşan Türkiye'nin temeli olan Atatürk ilkelerini açıklar.	Atatürk İlkeleri
İTA.8.4.2.	Siyasi alanda meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Siyasi Alandaki Gelişmeler
İTA.8.4.3.	Hukuk alanında meydana gelen gelişmelerin toplumsal hayata yansımalarını kavrar.	Hukuk Alanındaki Gelişmeler
İTA.8.4.4.	Eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve gelişmeleri kavrar.	Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler
İTA.8.4.5.	Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Toplumsal Alandaki Gelişmeler
İTA.8.4.6.	Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Ekonomi Alanındaki Gelişmeler
İTA.8.4.7.	Atatürk Dönemi'nde sağlık alanında yapılan çalışmaları devletin temel görevleri ile ilişkilendirir.	Sağlık Alanındaki Gelişmeler
İTA.8.4.8.	Cumhuriyet'in sağladığı kazanımları ve Atatürk'ün Türk milleti için gösterdiği hedefleri analiz eder.	İlelebet Cumhuriyet
İTA.8.4.9.	Atatürk ilke ve inkılaplarını oluşturan temel esasları kavrar.	Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.5.1.	Atatürk Dönemi'ndeki demokratikleşme yolunda atılan adımları açıklar.	Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar
İTA.8.5.2.	Mustafa Kemal'e suikast girişimini analiz eder.	Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi
İTA.8.5.3.	Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyetine yönelik tehditleri analiz eder.	Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.6.1.	Atatürk Dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklar.	Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri
İTA.8.6.2.	Atatürk Dönemi Türk dış politikasında yaşanan gelişmeleri analiz eder.	Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler
İTA.8.6.3.	Atatürk'ün Hatay'ı ülkemize katmak konusunda yaptıklarına ve bu uğurda gösterdiği özveriye kanıtlar gösterir.	Misakımillî'nin Son Zaferi: Hatay

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.7.1.	Atatürk'ün ölümüne ilişkin yansıma ve değerlendirmelerden hareketle onun fikir ve eserlerinin evrensel değerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları
İTA.8.7.2.	Atatürk'ün Türk Milleti'ne bıraktığı eserlerinden örnekler verir.	İnsan Eserleriyle Yaşar
İTA.8.7.3.	Atatürk'ün İkinci Dünya Savaşı öncesi tespitleri ve girişimleri Türkiye'nin savaşta izlediği denge siyaseti ile ilişkilendirilir.	Yeniden Sarsılan Dünya
İTA.8.7.4.	İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmelerin ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz eder.	II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri
İTA.8.7.5.	Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçişi hızlandıran gelişmeleri, demokrasinin gerekleri açısından analiz eder.	Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar

İÇİNDEKİLER

2. ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

İşgal Yıllarında Anadolu	10
Cemiyetler ve Kuvayımiliye	13
İstiklal Yolculuğu	18
Bir Milletin Yemini: Misakımillî.....	36
Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar	55
Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması.....	61

3. ÜNİTE: MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM

Doğu ve Güney Cepheleri	66
Batı Cephesi	70
Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-İ Millîye	88
Direnışten Dirilişe: Sakarya'dan Büyük Taarruz'a	92
Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Antlaşması.....	107

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Siyasi Alandaki Gelişmeler	122
Toplumsal Alandaki Gelişmeler	132
İlelebet Cumhuriyet	133
Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları	134

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar	136
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi	139

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

NUTUK'TA 2. ÜNİTEYLE İLİŞKİLİ KONU VE KAZANIMLAR TARANARAK GÖSTERİLMİŞTİR

KODLAR	KAZANIMIN ADI	KONUNUN ADI
İTA.8.2.1.	Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.	Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler
İTA.8.2.2.	Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	Osmanlı Devleti'nin Son Savaşı: I. Dünya Savaşı
İTA.8.2.3.	Mondros Ateskes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.	İşgal Yıllarında Anadolu
İTA.8.2.4.	Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.	Cemiyetler ve Kuvayımillîye
İTA.8.2.5.	Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.	İstiklal Yolculuğu
İTA.8.2.6.	Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.	Bir Milletin Yemini: Misakımillî
İTA.8.2.7.	Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.	Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar
İTA.8.2.8.	Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.	Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması

SAVAŞ SONRASI GENEL DURUM

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu **İttifak Devletleri**, I. Dünya Savaşı'nda yenilmiş, Osmanlı ordusu her tarafa zedelenmiş, şartları ağır bir ateşkes anlaşması imzalanmış, I. Dünya Savaşı'nın uzun yılları boyunca millet yorgun ve fakir bir durumda. Milleti ve ülkeyi I. Dünya Savaşı'na sürükleyenler, kendi hayatlarını kurtarma kaygısına düşerek ülkeden kaçmışlar.

Damat Ferit Paşa'nın başkanlığındaki İstanbul Hükûmeti teslimiyetçi bir politika izliyor. Yalnız padişahın isteklerine boyun eğmekte ve onunla birlikte kendilerini koruyabilecekleri herhangi bir duruma razı.

**MONDROS'UN YEDİNCİ MADDESİ
BEYNİ YAKAN ATEŞTEN BİR ZEHİRDİ**

30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Ateşkesi'nin maddeleri ve bu maddeler arasında özellikle yedincisi, beyni yakan ateşten bir zehirdi. Yalnız bu madde, vatanın geri kalan kısmını düşmanların işgal ve istilasına hazır bulundurmaya yeterdi.

İTİLAFLAR DEVLETLERİNİN İŞGALLERİ

İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın maddelerine uymayı gerekli bulmuyorlar. Birer bahane ile İtilaf donanmaları ve askerleri İstanbul'da. Adana ili **Fransızlar**; Urfa, Maraş, Gaziantep **İngilizler** tarafından işgal edilmiş. Antalya ve Konya'da **İtalyan** askerî birlikleri, Merzifon ve Samsun'da **İngiliz** askerleri bulunuyor. Her tarafa yabancı subay ve memurlar ile özel ajanlar faaliyette. Nihayet, konuşmamıza başlangıç olarak aldığımız tarihten dört gün önce, 15 Mayıs 1919'da, İtilaf Devletlerinin uygun bulması ile **Yunan** ordusu da İzmir'e çıkartılıyor.

UYARALIM

Mondros Ateşkesi'nin 7. maddesi, "İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehlikeye düşürecek bir durumun ortaya çıkması hâlinde, herhangi bir stratejik yeri işgal edecek." şeklindedir.

YORUMLAYALIM

İtilaf Devletleri bu madde ile Anadolu'da istedikleri yerleri işgal edebilmek için **hukuki bir dayanak** elde etmeyi amaçlamışlardır.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti (30 Ekim 1918)

MONDROS, OSMANLI DEVLETİ'NİN MÜTTEFİKLERİYLE UĞRADIĞI ACI YENİLGİNİN YÜZ KIZARTACAK SONUCUDUR

Rauf Bey, Lozan Antlaşması'nı yapan ve ona imzasını koyan İsmet Paşa'yı kutlaması sırasında, kendisinin yaptığı ve imzasını koyduğu Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan bahsetmeyi ve onu ne kadar önemli ve yüksek amaçlarla imzaladığını söyleyerek, kendisini savunmayı gerekli görüyor.

Mondros Ateşkes Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin müttefikleriyle birlikte uğradığı acı yenilginin, yüz kızartacak bir sonucudur. O antlaşma maddeleridir ki, Türk topraklarını yabancıların işgaline sundu. O antlaşmada kabul edilen maddelerdir ki, Sevr Antlaşması maddelerini de kolaylıkla kabul ettirilebileceği düşüncesini yabancılara mümkün ve akla uygunmuş gibi gösterdi.

Rauf Bey, o ateşkes antlaşmasını, "milletimizin dünya barışını sağlamakta ne büyük bir etken olduğunu fiili olarak kanıtlamak amacıyla" imzaladığını söylüyorsa da, bu hayali cümle ile kendisinden başka kimseyi avutamaz. Çünkü böyle bir amaç yoktu.

UYARALIM

Rauf Bey, düzenlediği basın toplantısında: "İmzaladığımız ateşkes sonucunda, devletimizin bağımsızlığı, saltanatımızın hukuku korunmuştur." ifadelerini kullanmıştır.

YORUMLAYALIM

Osmanlı yöneticileri, kamuoyunu umutsuzluğa uğratmamak için, Mondros hakkında olumsuz ifadeler kullanmaktan kaçınmışlardır.

Mondros Ateşkesi'ni imzalayan Osmanlı heyeti

Mondros, Limni'nin Mondros Limanı'ndaki HMS Agamemnon gemisinde imzalandı. Geminin adı, Yunan mitolojisindeki Truva'yı yağmalayan Yunan Kralı Agamemnon'dan geliyordu. Osmanlı'yı fiilen sona erdiren Mondros Ateşkesi, Osmanlı adına Bahriye Nazırı (Donanma Bakanı) Rauf Bey (Soldaki oturan) tarafından imzalanmıştır.

30 Ekim
1918

Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında Mondros Ateşkesi imzalandı.

3 Kasım
1918

İngilizler, Mondros Ateşkesi'nden sonra ilk olarak Musul'u işgal etti.

13 Kasım
1918

Mustafa Kemal Mondros Ateşkesi'nden sonra işgal altındaki İstanbul'a geldi.

ORDUMUZUN DURUMU

Anadolu'da, başlıca **iki ordu müfettişliği** kurulmuştu. Ateşkes antlaşması ilan edilir edilmez, birliklerin savaşçı askerleri terhis edilmiş, silah ve cephanesi elinden alınmış ve savaş gücünden yoksun kadrolar hâline dönüştürülmüştür.

Merkezi Konya'da bulunan **2. Ordu Müfettişliği**'ne bağlı birliklerin durumu şöyleydi: 41. Tümen'i Konya'da, 23. Tümen'i Afyonkarahisar'da bulunan **12. Kolordu**, karargâhıyla **Konya**'da bulunuyordu. İzmir'de esir olan **17. Kolordu**'nun, Denizli'de bulunan 57. Tümen'i de bu kolorduya bağlanmıştı.

24. Tümen'i **Ankara**'da, 11. Tümen'i **Niğde**'de bulunan **20. Kolordu**, karargâhıyla **Ankara**'da bulunuyordu.

İzmit'te bulunan 1. Tümen, İstanbul'daki **25. Kolordu**'ya bağlanmıştı. İstanbul'da da **10. Kafkas Tümeni** vardı.

Karargâhı Bandırma olan, Balıkesir ve Bursa'daki 61. ve 56. tümenler, **14. Kolordu**'yu oluşturuyordu. İstanbul'a bağlı olan bu kolordunun komutanı, Meclisin açılışına kadar, **Yusuf İzzet Paşa** idi.

3. Ordu Müfettişliği ki, müfettişi bendim; karargâhımla Samsun'a çıkmıştım. Doğrudan doğruya, emrim altında **iki kolordu** vardı. Bunlardan biri, merkezi **Sivas**'ta bulunan **3. Kolordu** idi. Komutanı, yanımda getirdiğim **Albay Refet Bey**'di. Bu kolorduya bağlı 5. Kafkas Tümeni'nin merkezi Amasya, ötekinin merkezi de Samsun'du. Diğer, merkezi **Erzurum**'da bulunan **15. Kolordu** idi. Komutanı, **Kâzım Karabekir Paşa**'ydı. Bu kolorduya bağlı 9. Tümen'in merkezi **Erzurum**'du. Komutanı Rüştü Bey'di. Yine bu kolorduya bağlı 3. Tümen'in merkeziyse **Trabzon**'du. Komutanı **Yarbay Halit Bey**'di. Halit Bey İstanbul'a çağrıldığından, komutanlıktan çekilerek Bayburt'ta gizlenmiş, tümeni vekâletle yönetiliyordu. Kolordunun öteki iki tümeninden 12. Tümen, Hasankale'nin doğusunda sınırdı, 11. Tümen ise Bayezit'ta bulunuyordu.

Diyarbakır bölgesinde bulunan 2 tümenli **13. Kolordu**, İstanbul'a bağlıydı. Kolordunun 2. Tümen'i **Siirt**'te, 5. Tümen'i ise **Mardin**'deydi.

TANIYALIM

Damat Ferit Paşa
(1853 – 1923)

Son Osmanlı Padişahı Sultan VI. Mehmet Vahdettin Dönemi'nde iki yıla yakın sadrazamlık yapmıştır. Mustafa Kemal aleyhine çıkarılan idam fetvası ve Sevr'in imzalanması, sadrazamlık döneminin bazı olaylarıdır. Millî Mücadele'ye muhalefetinden dolayı, savaştan sonra "Yüzel-lilikler" listesine alınmış ve vatan haini ilan edilmiştir. 1922 yılında yurt dışına kaçmıştır.

İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkesi ile yapacakları işgalleri kolaylaştırmak ve ülkeyi savunmasız bırakmak için Osmanlı ordusunun büyük bir bölümünü terhis (Terhis = Dağıtmak) etmişlerdir. Yanda, Halep'in kuzeyinden memleketlerine dönme hazırlığı içindeki Osmanlı askerleri görülüyor.

YERLİ AZINLIKLAR ÖRGÜTLENİYOR

Memleketin her tarafında Hristiyan azınlıklar, gizli veya açıktan açığa kendi özel amaçlarını gerçekleştirmeye, devleti çökertmeye çalışıyorlar.

Sonradan elde edilen güvenilir bilgi ve belgelerle iyice anlaşılmıştır ki İstanbul Rum Patrikhane'sinde kurulan **Mavri Mira Cemiyeti**, illerde çeteler kurmak ve bunları idare etmek, gösteri toplantıları ve propagandalar yaptırmakla meşgul. Yunan Kızılhaç'ı ve Resmî Göçmenler Komisyonu, Mavri Mira Cemiyetinin çalışmalarını kolaylaştırmakla görevli.

Ermeni Patriği Zaven Efendi de Mavri Mira Cemiyeti ile birlikte çalışıyor. Ermeni hazırlığı da tıpkı Rum hazırlığı gibi ilerliyor. Trabzon, Samsun ve bütün Karadeniz sahillerinde örgütlenmiş olan ve İstanbul'daki merkeze bağlı bulunan Pontus Cemiyeti hiç bir engelle karşılaşmadan kolaylıkla ve başarıyla çalışıyor.

Ermeni Patriği Zaven Efendi

YURT İÇİNDE VE İSTANBUL'DA, ULUSAL VARLIĞA DÜŞMAN KURULUŞLAR

Ülke içinde, başkaca dernek ve kuruluşlar da ortaya çıkmıştı. Özellikle Diyarbakır, Bitlis ve Elâzığ illerinde, İstanbul'dan yönetilen **Kürt Teali Cemiyeti** (Kürt Yükselme Derneği) vardı. Bu derneğin amacı, yabancı devletlerin koruyuculuğu altında, bir Kürt hükûmeti meydana getirmektir.

Konya ve dolaylarında, İstanbul'dan yönetilen **Teali-i İslam Cemiyetinin** (İslam Yükselme Derneği) kurulmasına çalışılıyordu. Ülkenin hemen her tarafında **İtilaf ve Hürriyet** (Uzlaştırma ve özgürlük), **Sulh ve Selamet** (Barış ve esenlik) cemiyetleri de vardı.

Mavri Mira Cemiyeti	Teali İslam Cemiyeti	Hınçak ve Taşnak Komitesi
Hürriyet ve İtilaf Fırkası	Pontus Rum Cemiyeti	Kürt Teali Cemiyeti
İngiliz Muhipleri (Sevenleri) Cemiyeti		1920'deki devlet sınırları

Zararlı cemiyetlerin faaliyet alanları

İNGİLİZ MUHİPLER CEMİYETİ

İstanbul'da, çeşitli amaçlarla gizli ve açık olmak üzere de, birtakım parti ya da dernek adı altında kuruluşlar vardı.

İstanbul'da önemli sayılabilecek kuruluşlardan biri, İngiliz Muhipler Cemiyeti (İngiliz Dostları Derneği) idi. Bu addan, İngilizlere dost olanların kurduğu bir dernek olduğu anlaşılmasın. Bence bu derneği kuranlar, kişisel çıkarlarını sevenler ve kendi çıkarlarının korunma çaresini **Lloyd Corc** (Lloyd George) hükûmeti aracılığıyla İngiliz korumasını sağlamakta arayanlardır.

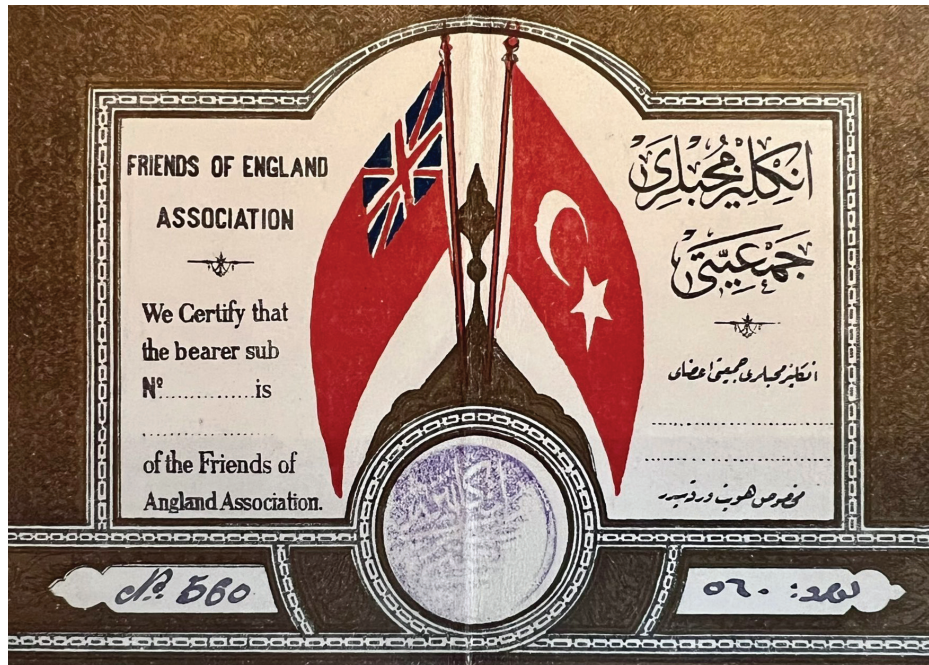
Bu derneğe girenlerin başında, Osmanlı Padişahı ve yeryüzü Halifesi sanını taşıyan **Vahdettin**, **Damat Ferit Paşa**, Dahiliye Nazırı (İçişleri Bakanı) olan **Ali Kemal**, **Âdil** ve **Mehmet Ali beyler** ile **Sait Molla** bulunuyordu. Dernekte, İngiliz ulusundan kimi serüvenciler de vardı. Örneğin: **Rahip Fru** (Frew) gibi. Yapılan işlerden ve işlemlerden anlaşıldığına göre, derneğin başkanı Rahip Fru idi.

Bu derneğin iki yönü ve iki ayrı niteliği vardı. Biri, uygarca girişimlerle İngiliz desteğini sağlama amacına yönelik açık yönü, öteki de gizli yönüydü. Asıl çalışma, bu gizli yöneydi. Yurt içinde örgütlenerek ayaklanma ve karışıklık çıkarmak, ulusal bilinci işlemez hâle getirmek, yabancı devletlerin işe karışmasını kolaylaştırmak gibi haince girişimler, derneğin bu gizli kolu tarafından yönetilmekteydi.

AMERİKAN MANDASI İSTEYENLER

İstanbul'daki kadın ve erkek birtakım ileri gelen kişiler de, gerçek kurtuluşun Amerikan mandasında görüyordu.

Bu görüşte olanlar, düşüncelerinde çok direndiler. En doğru yolun kendi görüşleri olduğunu kanıtlamaya çok çalıştılar.

KAVRAYALIM

Manda

Az gelişmiş ülkeleri, kendi kendilerini yönetecek bir düzeye erdirmeye kadar Milletler Cemiyeti adına yönetmek üzere kimi büyük devletlere verilen vekillik.

YORUMLAYALIM

Mandacılık fikrini savunanların, **tam bağımsızlık ve vatanın bütünlüğü** ilkelerinden taviz verdiğini kanıtlamaktadır.

İngiliz Muhipler Cemiyeti, Rahip Fru'nun emriyle İstanbul'un fakir Türk ailelerine et dağıtıyor, cemiyet hayır kuruluşu gibi gösteriliyordu. **Sait Molla** ve arkadaşları, kapı dolaşarak halkı cemiyete üye yapmaya çalışıyor, üyelere kimlik kartı çıkartıyorlardı. Yan tarafta yer alan üye kimlik kartının sağ üst köşesinde, "Türkiye'de İngiliz Muhipleri Cemiyeti" yazısı yer alıyor.

BUNLARA KARŞI DÜŞÜNÜLEN KURTULUŞ YOLLARI

Durumun dehşet ve korkunçluğu karşısında, her yerde, her bölgede birtakım kimseler tarafından kurtuluş çareleri düşünülmeye başlanmıştı. Bu düşünce ile yapılan faaliyetler birtakım kuruluşları doğurdu. Örnek olarak, Edirne ve çevresinde **Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk** adıyla bir dernek vardı. Doğuda, Erzurum'da ve Elâzığ'da genel merkezi İstanbul'da olmak üzere **Vilayat-ı Şarkîye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti** kurulmuştu. **Trabzon'da Muhafaza-i Hukuk** adında bir dernek bulunduğu gibi, İstanbul'da da **Trabzon ve Havalisi Adem-i Merkeziyet Cemiyeti** vardı. Bu dernek merkezinin gönderdiği temsilcilerle, Of ilçesinde ve Rize sancağında da şubeler açılmıştı.

İzmir'in işgal edileceği konusunda Mayısın on üçünden beri açıktan belirtiler görmüş olan İzmir'deki bazı genç vatanseverler, ayın 14/15 inci gecesi kendi aralarında bu acıklı durumla ilgili görüşmeler yapmışlar. Bir oldubittiye geldiğine şüphe kalmayan Yunan işgalinin işgalle sonuçlanmasına engel olma kararında birleşerek, **Redd-i İlhak** ilkesini ortaya atmışlardır. Aynı gece, bu ilkenin yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere İzmir'de Yahudi mezarlığına toplanabilen halk tarafından bir gösteri toplantısı yapılmışsa da, ertesi gün sabahleyin Yunan askerlerinin rıhtımda görülmesiyle, bu faaliyetten beklendiği ölçüde sonuç alınamamıştır.

TANİYALIM**Hasan Tahsin
(1888 - 1919)**

Gerçek adı, Osman Nevres'tir. İttihat ve Terakki ile Teşkilat-ı Mahsusa içindeki gizli görevlerinden dolayı isim değiştirmiştir. 1918'de, İzmir'e yerleşerek Osmanlı Sulh ve Selamet Cemiyeti'nin sözcülüğünü yapan Hukuk-u Beşer gazetesini yayımlamaya başladı. 15 Mayıs 1919'da, İzmir'e çıkarma yapan Yunan Efon Alayı'nın askerlerine, Kordonboyu'nda ilk kurşunu attı.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti	Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti	Kilikyalılar Cemiyeti
Millî Kongre Cemiyeti	Trabzon Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti	
İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti	Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti	

Yararlı cemiyetlerin faaliyet alanları

ULUSAL KURULUŞLAR, SİYASİ HEDEFLERİ

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin ileri gelenlerinden bazıları ile daha İstanbul'da iken görüşmüştüm. Bunlar, Osmanlı Devleti'nin çökeceğini çok kuvvetli bir ihtimal olarak görüyorlardı. Osmanlı vatanının parçalanma tehlikesi karşısında, Trakya'yı, mümkün olursa, buna Batı Trakya'yı da ekleyerek ve bir bütün olarak İslam ve Türk topluluğu hâlinde kurtarmayı düşünüyorlardı. Amaçlarının bir **Trakya Cumhuriyeti** kurmak olduğu anlaşılıyordu.

Vilayat-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin Erzurum şubesini ilk olarak kuran kimseler, Doğu illerinde yapılan propagandalar ile bunların hedeflerini, Türklük, Kürtlük, Ermenilik meselelerini bilim, teknik ve tarih açılarından inceleyip araştırdıktan sonra, gelecekteki çalışmalarını şu üç noktada topluyorlar (Erzurum şubesinin basılı raporu):

1. Kesinlikle göç etmemek,
2. Derhal ilmî, iktisadi ve dinî bakımlardan teşkilatlanmak,
3. Saldırıya uğrayacak doğu illerinin her köşesini savunmada birleşmek,

Vilayat-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin İstanbul'daki yönetim merkezinin, medeni ve ilmî yollara başvurarak amaca ulaşabileceği konusunda fazla iyimser olduğu anlaşılıyor. Gerçekten de bu yolda çalışmalar yapmaktan geri durmuyor. Doğu illerindeki Müslüman halkların haklarını savunmak üzere **Le Pays** adında Fransızca bir gazete yayımlıyor. **Hadisat** gazetesinin çıkarma hakkını alıyor. Bir yandan da İstanbul'daki İtilaf Devletleri temsilcilerine ve İtilaf Devletleri başbakanlarına hatırlatma yazıları veriyor. Avrupa'ya bir heyet gönderme teşebbüsünde bulunuyor.

Karadeniz sahilindeki bölgelerde de bir Rum Pontus hükûmeti kurulacağı korkusu vardı. Müslüman halkı Rumların egemenliği altında bırakmayıp onların yaşama ve var olma haklarını koruma amacıyla, bazı kimseler Trabzon'da **Muhafaza-i Hukuk** adında bir cemiyet kurmuşlardı.

KAVRAYALIM**Kamuoyu**

Herhangi bir konu üzerinde halkın benimsemiş olduğu ve halkı bütünüyle ilgilendiren ortak görüşe denir.

YORUMLAYALIM

Vilayat-ı Şarkiye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyetinin, **Le Pays** (Yurt) ve **Hadisat** (Olaylar) gazetelerini çıkarması, bu cemiyetin **halkı bilinçlendirmeye** (Kamuoyu) çalıştığını kanıtlamaktadır.

II. Balkan Savaşı sırasında, Kuşçubaşı Eşref (En soldaki) komutasındaki bir Osmanlı birliği, Batı Trakya'da destansı bir mücadele vererek, 31 Ağustos 1913'te, başkenti Gümülcine olan Batı Trakya Türk Cumhuriyeti'ni kurmuştu. Ancak bu devlet, 52 gün sonra Bulgar saldırılarıyla yıkılmıştır.

DÜŞÜNÜLEN KURTULUŞ YOLLARI

Açıkladığım konulara ve yaptığım gözlemlere göre üç türlü karar ortaya atılmıştır:

1. İngiltere'nin mandasına girmek
2. Amerika'nın mandasına girmek
3. Bölgesel kurtuluş yolları aramak

BENİM KARARIM

Ben bu kararların hiçbirinde uygunluk görmedim. Çünkü bu kararların dayandığı bütün deliller ve mantıklar çürüktü, temelsizdi. Gerçekte, içinde bulunduğumuz o tarihte, Osmanlı Devleti'nin temelleri çökmüş, ömrü tamamlanmıştı.

O hâlde ciddi ve gerçek karar ne olabilirdi?

Bu durum karşısında bir tek karar vardı. O da millî egemenliğe dayanan, kayıtsız şartsız, bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak!

İşte, daha İstanbul'dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun'da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulanmasına başladığımız karar, bu karar olmuştur.

YA BAĞIMSIZLIK YA ÖLÜM!

Bu kararın dayandığı en sağlam düşünüş ve mantık şuydu: "Temel ilke, Türk ulusunun onurlu ve şerefli bir ulus olarak yaşamasıdır. Bu, ancak tam bağımsız olmakla sağlanabilir. Ne denli zenginlik ve bolluk içinde olursa olsun, bağımsızlıktan yoksun bir ulus, uygar insanlık dünyası karşısında uşak olmaktan öteye gidemez.

Yabancı bir devletin koruyuculuğunu istemek, insanlık niteliklerinden yoksunluğu, güçsüzlüğü ve beceriksizliği açığa vurmaktan başka bir şey değildir. Gerçekten, bu aşağılık duruma düşmemiş olanların, isteyerek başlarına yabancı bir efendi getirmeleri hiç düşünülemez.

Oysa Türk'ün onuru, kendine güveni ve yetenekleri çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir ulus, tutsak yaşamaktansa yok olsun, daha iyidir.

O hâlde ya bağımsızlık ya ölüm!"

KAVRAYALIM**Bağımsızlık**

Bir milletin siyasi, askerî ve ekonomik alanlarda kendi iradesi ile hareket etmesi demektir.

YORUMLAYALIM

Mustafa Kemal Paşa, **bağımsızlığa** ve **ülke bütünlüğüne** aykırı olduğu için, düşünülen üç kurtuluş kararını uygun görmeyerek reddetmiştir.

"Ben yaşayabilmek için mutlaka bağımsız bir milletin evladı kalmalıyım. Bu sebeple millî bağımsızlık bence bir hayat meselesidir." diyen Mustafa Kemal, Millî Mücadele'yi bu kutlu ideal uğruna gerçekleştirmiştir.